

Nr 126.

Av herr **Werner** i Höjen **m. fl.**, om införande av fullgjord skatteplikt såsom allmänt behörighetsvillkor för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag.

I samband med behandlingen vid fjolårets riksdag av Kungl. Maj:ts proposition, nr 184, med förslag till lag om kommunalstyrelse i Stockholm beslöt riksdagen med anledning av väckta motioner, att den, som häftar för honom påförda utskylder till staden, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren, icke skall vara valbar till stadsfullmäktig. Samtidigt hemställde riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t om framläggande för 1936 års riksdag av förslag till fullgjord skattebetalning såsom allmänt behörighetsvillkor i fråga om kommunala förtroendeuppdrag.

Riksdagen har såväl 1930 som 1934 uttalat sig för en skärpning av det kommunala utskyldsstrecket såsom valbarhetsvillkor. I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 30 vid 1930 års riksdag anförde konstitutionsutskottet bl. a., att det borde anses såsom en rimlig fordran, att de, som erhöle kommunala förtroendeuppdrag och åt vilka sålunda överlättes att disponera över kommunens och skattebetalarnas medel ävensom, beträffande kommunalnämndens ledamöter, att förvalta kommunens egendom, uppbära dess inkomster och i övrigt handhava dess drätsel, hade det samhällsintresse och det ekonomiska oberoende, att de för egen del både ville och kunde fullgöra de åligganden till kommunen, som de ålade och utkrävde av andra. Utskottet ansåg därför, att den, som häftade för utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under något av de tre sista åren, borde vara utesluten från valbarhet vid val till fullmäktige eller andra kommunala förtroendeuppdrag.

Enligt förslag till lagbestämmelser i ämnet, uppgjorda av en av Kungl. Maj:t tillkallad sakkunnig, skulle fullgjord skattebetalning till kommunen under de tre sista åren stadgas såsom villkor för behörighet att bekläda förtroendeuppdrag, som i valbarhets- och behörighets-hänseende omedelbart regleras i lagarna om kommunalstyrelse på landet och i stad, förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, lagarna om församlingsstyrelse i Stockholm samt lagarna om skolstyrelse i vissa kommuner och om folkskoleväsendet i Stockholm.

Om ifrågavarande förslag, som för övrigt icke förelades riksdagen av Kungl. Maj:t, anförde konstitutionsutskottet vid 1934 års riksdag bl. a., att den verkställda utredningen med hänsyn till sin begränsade omfattning icke syntes kunna läggas till grund för den av riksdagen år 1930 begärda lagstiftningen. Den då gjorda framställningen hade varken inneburit eller åsyftat en sådan begränsning av giltighetsområdet för ifrågavarande lagstiftning, att ett skärpt utskyldsstreck endast skulle komma att gälla för sådana kommunala förtroendeuppdrag, som i valbarhets- eller behörighetshänseende omedelbart reglerades i kommunalförfattningarna för de s. k. primärkommunerna. Lagstiftningen borde ej i skilda kommuner få en olika verkan beroende på i vilken utsträckning förvaltningen centraliserats hos drätselkammare eller kommunalnämnd. Föga konsekvent vore det också att skärpa utskyldsstrecket såsom villkor för valbarhet till stads- och kommunalfullmäktige eller drätselkammare och kommunalnämnd men däremot icke till landsting eller landstings förvaltningsutskott. Syftemålet med de begärda lagbestämmelserna kunde dessutom endast delvis nås, om dessa icke gällde även i fråga om sådana i särskilda författningar omhandlade styrelser för självförvaltning som fattigvårdsstyrelse, barnvårdsnämnd, sjukhusdirektion, hälsovårdsnämnd, nykterhetsnämnd, byggnadsnämnd och brandstyrelse. Stadgandena angående dessa styrelser eller nämnder vore av kommunalrättslig natur, och därför borde, såsom ock förutsattes år 1930, frågan om skärpt kommunalt utskyldsstreck såsom villkor för valbarhet till desamma beredas och prövas i ett sammanhang med frågan om införande i kommunallagarna av bestämmelser i motsvarande hänseende. Det kunde ifrågasättas om icke därjämte övriga i kommunallagarna upptagna villkor för behörighet till där omhandlade kommunala förtroendeuppdrag borde utsträckas att gälla andra dylika uppdrag. Till spörsmålet, om de grundläggande reglerna angående de åsyftade behörighetsvillkoren borde införas i kommunallagarna även i vad de anginge sådana styrelser och nämnder, som reglerades i specialförfattningarna, ville utskottet icke taga ståndpunkt före utredningens slutförande. Om emellertid en bestämmelse av angivet innehåll bör införas att gälla i fråga om alla kommunala styrelser och nämnder, uppstår frågan, huruvida härför erfordras ändring av alla de olika författningar, vari sådana styrelser och nämnder föreskrivas, eller om ett allmänt stadgande härom skulle kunna införas i de allmänna kommunallagarna. I senare fallet blir dock nödvändigt att där införa även övriga allmänna valbarhetsvillkor. Formellt kan mot denna anordning invändas, att exempelvis fattigvårdsstyrelse icke är ett organ för kommunen, utan för det s. k. fattigvårdssamhället, ehuru i regel detta praktiskt sammanfaller med kommunen. Något sakligt hinder torde dock icke möta för sagda anord-

ning, även om därav borde följa att fattigvårdslagen liksom övriga hithörande författningar underkastades en formell revision beträffande där upptagna valbarhetsbestämmelser. Denna revision synes dock icke nödvändigtvis behöva ske i omedelbart sammanhang med införandet i kommunallagarna av allmänna valbarhetsregler utan torde kunna efteråt verkställas på det sätt, att ur sagda lagar och författningar utslutas där givna med de allmänna sammanfallande valbarhetsbestämmelserna och däri bibehållas allenast de särskilda föreskrifter, som utöver de allmänna må anses behövlige. Härom lärer riksdagen kunna i motiveringen göra nödiga erinringar som säkerligen av Kungl. Maj:t bliva beaktade, när frågan kommer under Kungl. Maj:ts prövning.

Då frågan om fullgjord skatteplikt som villkor för valbarhet till kommunala förtroendeuppdrag är av synnerligt stor betydelse få vi med åberopande av vad sålunda anförts hemställa,

att riksdagen ville för sin del besluta följande ändringar i

A) kommunalstyrelselagen för landet

a) § 7: 1 mom. kommuns beslutanderätt — — — verkställighetsbestyr. I avseende å valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse skall beträffande dessa vad i § 15 är stadgat om ordf. i kommunalstämma äga motsvarande tillämpning. 2 mom. Skola jämlikt särskild lag eller författning inom samhälle, som sammanfaller med kommun eller består av flere kommuner eller del därav, utse fullmäktige eller förvaltning eller verkställighet vissa styrelser, nämnder eller personer gälle om valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse vad i 1 mom. är stadgat för kommun, där ej tillika särskilda villkor äro stadgade.

b) § 15: kommunalstämma — — — länskungörelserna. Ordförande — — — *d.* häftar för honom påförda utskylder till kommunen vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren eller på grund av honom ådömd straffpåföljd — — — som nu är sagd; eller *f.* är förklarad — — — talan. Ej må — — — vice ordförande.

B) kommunalstyrelselagen för stad

a) § 7: 1 mom. Stadskommunens — — — verkställighetsbestyr. I avseende å valbarhet, obehörighet

och rätt till avsägelse skall beträffande dessa vad i § 13 är stadgat om stadsfullmäktig äga motsvarande tillämpning. 2 mom. Skola jämlikt särskild lag eller författning inom samhälle som sammanfaller med stadskommun eller består av flere kommuner eller del därav utses fullmäktige eller förvaltning eller verkställighet vissa styrelser, nämnder eller personer gälle om valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse vad i 1 mom. är stadgat för stadskommun, där ej tillika särskilda villkor äro stadgade.

b) § 13: Stadsfullmäktige — — — *d.* häftar för honom påförda utskylder till staden, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren; *e.* på grund av honom ådömd — — — som nu är sagd; eller *f.* är — — — talan. Följande — — — stadsfullmäktig.

C) församlingsstyrelselagen

a) § 3: Församlingsverkställighetsbestyr. I avseende å valbarhet, obehörighet och rätt till avsägelse skall beträffande dessa vad i § 12 är stadgat om ordförande i kyrkostämma äga motsvarande tillämpning.

b) § 12: I — — — *d.* häftar för honom påförda utskylder till församlingen, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren; *e.* på grund — — — nu är sagd; eller *f.* är — — — talan. Ej — — — föra ordet.

D) Skolstyrelselagen § 8: Till — — — *d.* häftar för honom påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren; *e.* på grund — — — nu är sagd; eller *f.* är — — — talan. Vad — — — styrelsen.

E) Landstingslagen

a) § 6, 1 mom. Valbar — — — *c.* den som häftar för honom påförda utskylder till kommun eller landsting, vilka förfallit till betalning under något av de tre sistförflutna kalenderåren; *d.* den som är förklarad ovärdig — — — sist förmäles; eller *e.* den som — — — talan. Landshövding — — — landstingsman.

b) § 41: Till — — — landstingsman. I avseende på villkoren för valbarhet till ledamot eller suppleant i utskottet eller i styrelse eller nämnd eller till särskilt uppdrag för förvaltning eller verkställighet, som beror av val av landstinget, ävensom angående — — — landstingsman.

Stockholm den 17 januari 1936.

Osc. Werner,
Höjen.

Arvid De Geer. Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.

Gustav Johanson,
Hallagården.

Axel Hansson,
Rubbestad.

Ivar Pettersson,
Rosta.

Emil Gustafson.

Otto Niklasson.

Nr 127.

Av herr **Sjögren m. fl.**, angående ombildning av samrealskolan i Motala till högre allmänt läroverk.

(Lika lydande med motion i Första kammaren nr 42.)

Stockholm den 17 januari 1936.

Carl Sjögren.

Ivar Anderson.

K. A. Westman,
Brobygård.

C. Gösta Jacobsson.

Sven Olsson,
Rimforsa.

Josef Hagman.

A. Hermansson.

Martin Skoglund.

Karl Ward.

Karl Falk.

F. O. Ericson.

Bernh. Stark.

Erik Nylander.

Ivar Sefve.